

บทสรุป

การวิจัยนี้มุ่งหมายเพื่อบ่งชี้องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้สุ่มมาจากนิสิตนักศึกษาใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร (เฉพาะคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จิตรกรรม โบราณคดีและคณะมัณฑนศิลป์) โดยแบ่งนิสิตออกตามสาขาวิชาที่เรียนเป็น 3 สาขา คือ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย ซึ่งดัดแปลงขอรายการบางข้อจากแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย (พ.ศ.2521) และเพิ่มเติมขอรายการที่ได้จากการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษาและจากประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง ขอรายการในแบบสำรวจสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยมีจำนวนทั้งสิ้น 88 ข้อ เนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย 6 องค์ประกอบคือ ความประทับใจมหาวิทยาลัย 17 ข้อ บรรยากาศในการเรียน 21 ข้อ การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร 11 ข้อ บุคลิกภาพเพื่อนสนิท 6 ข้อ บรรยากาศการบริหาร 14 ข้อ อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก 19 ข้อ เครื่องมือดังกล่าวมีค่าความเที่ยงแบบความคงที่ภายในซึ่งคำนวณโดยวิธีของครอนบาค (Cronbach α -Coefficient of Internal Consistency) เท่ากับ .84 ค่าความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำเท่ากับ .71 ข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์มีทั้งสิ้น 685 ฉบับ

การวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาก่อทำโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ไอบีเอ็ม IBM 370/138

โปรแกรมย่อยแฟกเตอร์ สกัดองค์ประกอบด้วยวิธีตัวประกอบสำคัญ (Principal factoring with iterations) หมุนแกนองค์ประกอบที่สกัดได้แบบออร์โธกอนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation)

ขอค้นพบ

องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษามีดังนี้คือ

- องค์ประกอบที่ 1 บรรยากาศในการเรียน
- องค์ประกอบที่ 2 พฤติกรรมของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน
- องค์ประกอบที่ 3 การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- องค์ประกอบที่ 4 สิ่งอำนวยความสะดวก
- องค์ประกอบที่ 5 บรรยากาศการบริหารและวินัยนิสิตนักศึกษา
- องค์ประกอบที่ 6 กีฬาและสันทนาการ
- องค์ประกอบที่ 7 บุคลิกภาพเพื่อนสนิท
- องค์ประกอบที่ 8 บริหารทางวิชาการ

อภิปรายผลการวิจัย

องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย 5 ข้อคือ บรรยากาศในการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร บุคลิกภาพเพื่อนสนิท บรรยากาศการบริหาร และอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยองค์ประกอบบรรยากาศในการเรียน ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของอาจารย์ ในองค์ประกอบนี้ได้แยกออกเป็นองค์ประกอบใหม่คือ พฤติกรรมของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน ตัวแปรค่านกิจกรรมกีฬาในองค์ประกอบการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรและ บุคลิกภาพเพื่อนสนิทได้แยกออกเป็นองค์ประกอบค่านกีฬาและสันทนาการ ตัวแปรค่านสิ่งอำนวยความสะดวกได้แยกออกเป็นองค์ประกอบต่างหากจากองค์ประกอบอาคารสถานที่

องค์ประกอบที่เพิ่มขึ้นจากสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ การบริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัย เมื่อพิจารณาจากตัวแปรในองค์ประกอบนี้แล้วเห็นว่าการบริการค้ำห้องสมุดซึ่งเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักบนองค์ประกอบนี้สูง เป็นสิ่งสำคัญในการศึกษาชั้นอุดมศึกษา นอกจากนี้ ความยืดหยุ่นของหลักสูตรก็เป็นสิ่งที่ช่วยให้ให้นักศึกษามีโอกาสเลือกเรียนวิชาที่ตนสนใจ ทำให้มีแรงจูงใจในการเรียน

การวิจัยนี้ไม่พบองค์ประกอบด้าน ความประทับใจมหาวิทยาลัยตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาที่เป็นประชากรของการวิจัยนี้เป็นผู้ที่สอบผ่านการคัดเลือกของทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐซึ่งนับว่าเป็นส่วนน้อยของนักเรียนที่สอบคัดเลือกทั้งหมด ดังนั้นจึงมีความประทับใจในมหาวิทยาลัยคล้ายๆกัน ทำให้ความแปรปรวนของคะแนนข้อรายการในองค์ประกอบนี้น้อย ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่ำ ทำให้ไม่ใ้้องค์ประกอบนี้จากการวิเคราะห์

องค์ประกอบบรรยากาศในการเรียน สอดคล้องกับองค์ประกอบประสิทธิภาพการสอน และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาในมาตรา CUES II, (Pace, 1969) องค์ประกอบสภาพแวดล้อมในห้องเรียนของแบบสำรวจ ICA (Astin, 1968) และข้อเขียนของเมย์ฮิว (Mayhew, 1966) และองค์ประกอบบรรยากาศในการเรียนการสอนของแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย

องค์ประกอบ พฤติกรรมของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการสอนเป็นองค์ประกอบซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรทำนองเดียวกับตัวแปรพฤติกรรมของอาจารย์ในองค์ประกอบ บรรยากาศในการเรียนการสอนของ CUES II, ICA, แบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย ทำให้เห็นว่าองค์ประกอบที่หนึ่งและสองเป็นองค์ประกอบที่แยกจากกัน

องค์ประกอบ การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร สอดคล้องกับองค์ประกอบกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแบบสำรวจ IFI (Centra, Hartnett and Peterson, 1970) และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับเพื่อนในแบบสำรวจ ICA (Astin, 1968) และความสัมพันธ์กับเพื่อนของแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย

องค์ประกอบ สิ่งอำนวยความสะดวก สอดคล้องกับข้อเขียนของเมย์ฮิว (Mayhew, 1966) ตัวแปรในองค์ประกอบนี้ เป็นตัวแปรค้ำบริการและอาคารสถานที่ในองค์ประกอบ ความประทับใจมหาวิทยาลัยและอาคารสถานที่ของแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย

องค์ประกอบ บรรยากาศการบริหารและวินัยนิสิตนักศึกษา สอดคล้องกับองค์ประกอบ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหารของแบบสำรวจ ICA และองค์ประกอบ บรรยากาศในการบริหารของแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย

องค์ประกอบ กีฬาและสันทนาการ สอดคล้องกับ องค์ประกอบชุมชนของมาตรา CUES (Pace, 1963) ตัวแปรบางตัวในองค์ประกอบสภาพแวดล้อม เกี่ยวกับเพื่อนของแบบสำรวจ ICA และแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย

องค์ประกอบบุคลิกภาพเพื่อนสนิท สอดคล้องกับตัวแปรบุคลิกภาพเพื่อนสนิทในแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย

องค์ประกอบบริการทางวิชาการประกอบด้วยตัวแปรค่านบริการ ในองค์ประกอบ อาคารสถานที่ของแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย

ขอเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยชี้ว่าสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อการ เรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษานั้นเป็นสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับคณาจารย์ เพื่อน และบริการของมหาวิทยาลัย ดังนั้นในการปรับปรุงประสิทธิภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัย ผู้บริหารควรพิจารณาสภาพแวดล้อมเหล่านี้ควบคู่ไปด้วย ตัวอย่างเช่น จัดโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพในการสอนของคณาจารย์ คัดเลือกคณาจารย์ที่มีบุคลิกภาพเหมาะสม เห็นความสำคัญของการเรียนการสอน มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

ทางงานนิสิตนักศึกษา ในวารคิดเรื่องนิสิตนักศึกษาควรพิจารณาค่านบุคลิกภาพและ ความประพฤติด้วย ควรส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้ประโยชน์จากการใช้เวลาว่างในทางที่เหมาะสม ควรสร้างเสริมความสามัคคีในหมู่นิสิตนักศึกษา และป้องกัน การฝ่าฝืนระเบียบวินัยของนิสิตนักศึกษา

ค่านบริการของมหาวิทยาลัย ควรส่งเสริมค่านห้องสมุดให้มีหนังสือทันสมัยจำนวน เพียงพอกับนิสิตนักศึกษาและคณาจารย์ มีบริการที่ดี มีจำนวนห้องน้ำเพียงพอและมีผู้ทำความสะอาดอยู่เสมอ จัดให้มีบริการน้ำดื่มภายในบริเวณที่พักเรียนและจัดให้มีทุนการศึกษา

สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไปคือ

1. สร้างแบบสำรวจให้เมืองค้ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยตามข้อค้นพบจากการวิจัยนี้พร้อมทั้งองค์ประกอบด้านความประทับใจมหาวิทยาลัยด้วยโดยให้มีจำนวนข้อรายการในแต่ละองค์ประกอบหักเห้ยมกััน แล้วทำการวิจัยซ้ำกับนิสิตนักศึกษาในสถาบันต่างๆจำนวนมากขึ้น เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบที่ได้จากการวิจัยนี้

2. ควรทำการเปรียบเทียบของค้ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค นิสิตนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ นักศึกษาในวิทยาลัยครู และในวิทยาลัยเอกชน เพื่อศึกษาว่าองค์ประกอบที่ได้เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้างอันจะเป็นการเพิ่มความรู้แก่ศาสตร์อุดมศึกษาต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย